

Taylor Patrick

Marchabőrbe steppelt képletek

Beszélgetés **Kiss Adriannal**

Kiss Adrian munkáiban érzetek, tapintási élmények, észrevételek, emlékek, szagok, hi-tech asszociációk keverednek. A felületekbe steppelt vonalrajzok rúnaszerű formai jegyeket hordozó ábrákat rögzítenek. A művész gyakran egy-egy szimbólumot, motívumot izolál vagy keretez összetett installációk kontextusában. Művei dunyhákat, formatervezett tárgyak részleteit, izmok domborulatait, autókarosszéria-elemeket idéznek, melyek konstellációi kizökkentő, felforgató erejű, intenzív hangulatok irányába terelik a nézőt. A műterembe lépve szűrős formájú vaselemek metszik ketté a teret, a falaknak támasztott, súlyos képtárgyak mellett efemer anyagkísérleteket láthatunk. A munkaállomás mellett rendezett stószokban, százával sorakoznak a vázlatok, melyeken egy-egy motívum egyedfejlődését követhetjük nyomon. Beszélgetésünk során – az alkotói processzus felidézésén keresztül – a komplex szerkezetű műegyüttesek elemzésétől a rajzok spontán mozdulatainak mágiájáig jutottunk.

TP: Az ipusztuális utópiák, a technológiai vívmányok esztétikáját a művek anyaghasználatába kódolod. Van az általad felépített valóságnak kritikai éle?

Kiss Adrian: A tudományos-fantasztikus esztétika és az autók formavilága csak inspiráció. Engem igazából egyáltalán nem érdekelnek a kocsik. A dolgok formavilága és

érzete érdekel. A lényegi mozzanat az, amikor vizuális-taktilis adatbázisomban elkezdnek összekapcsolódni az elemek. Eleinte egy maszlag, de aztán fokozatosan letisztulnak a szinapszisok, a kapcsolódási pontok. A műveimen keresztül nem egy világot szeretnék bemutatni, ehelyett inkább absztrakt információhalmazokban gondolkodom, ami

egy-egy érzet megfigyeléséhez és megéléséhez kapcsolódik, majd teljes kiállítás anyagokban fejeződik ki. Az én médiumom a kiállítás. Egy kiállítás nekem szorosan összekapcsolódó műalkotások halmazát jelenti. Nem sorozatokban gondolkodom, hanem összefüggő, egymással kommunikáló konstellációkban. Szerintem nem az ismétlődés, a kohézió kergetése biztosítja a művek erejét, hanem a kísérletezés, a nyers erő és a bátorság. A kezdeti szikra szublimálása. Nem az foglalkoztat elsősorban, hogy egy adott kérdést a végletekig pörgessek. Mindig az adott projektre fókuszálok és a konkrét anyagokra, amelyekkel éppen dolgozom. A kiállításépítés legutolsó pillanataiban a kezdeti ötlet forrásához igyekszem visszajutni, az a célom, hogy a művek a térben egymással működésbe lépjenek. Számomra nagyon fontos ez a térbeli aspektus. Egy kiállítás egyrészt olyan konstrukció, mint egy színpadi díszlet,

KISS Adrian: *XOX*, 2020, polisztirollap, csemperagasztó, alkoholos tinta, 200×200×10 cm
Fotó: Biró Dávid
A művész jóvoltából

←

KISS Adrian: *Dunyhá Active*, 2020, flíz, steppelt vászon, kőracél, 200×145 cm
Fotó: Biró Dávid
A művész jóvoltából

→

másrészt olyan, mint egy nappali képekkel, bútorokkal. Néha egy elhagyott lakásként képzelem el a kiállítást, amit meglátogatva végignézhetem a tárgyakat, és visszafejtethem az emlékezés rétegeit.

TP: A test hogyan jelenik meg a munkáidban a befogadói élmény taktilis jellegének tudatosításán túl?

KA: Mindig is problémáim voltak a testképpemmel. Eleinte a testépítéshez fordultam, de elengedtem, mert egyszerűen nem működött. Utána következett a divat, ami által a külsőmet ruhákkal tudtam formálni. Londonban rengeteget jártam second-hand üzletekbe, dizájnerek hűlyeségeket vásároltam diákhitelből. A divat fokozatosan szervesült a művészetembe, és elkezdtem textilekkel foglalkozni. Gyerekként is érdekelték a textilek, szerettem felpróbálni a szüleim ruháit. A ruhák után visszatértem a testem direkterrebb „átszabásához”. Jártam falat mászni, aztán rátaláltam a CrossFitre, ami egy közösségi dolog, egy olyan sport, mely nem egy mozgásformára specializálódik. A test iránti érdeklődésem természetes módon tágítja a műveim asszociációs bázisát is, számos munkámnak van antropomorf aspektusa. Az emberi alak azonban a transzformációk során inkább egyfajta aktív formává válik, amely sajátos mozgási energiával, aszimmetrikus tendenciákkal rendelkezik. Természetesen a művek interpretációját befolyásolja, hogy emberileg úgy vagyunk beprogramozva, hogy mindenhol az arcokat és a testeket keressük. A saját fajunkat akarjuk felismerni a világban.

TP: A Trafó Galéria online műteremlátogatás-sorozata részeként készült interjúdban kiemelted a kétkézi munka igényét, illetve a természet alkotói szintű bevonását mint a tervezés-kivitelezés ipari formáinak ellenpólusát. Hogyan alakult tovább ez a szál?

KA: Hiányérzetem volt. Rájöttem, hogy nem vagyok eléggé benne a műben, ami talán azal függött össze, hogy a kivitelezés számos lépését másokra hagytam. Egyrészt szeretem a transzformációs aspektust tudatosan kezelni, másrészt viszont a kontrollálhatatlan folyamatokból fakadó formák is izgatnak. Érdekelnek az olyan tárgyak, melyekről nem tudom, hogy pontosan mi lehetett a funkciójuk. Az ásatások során előkerült leletek esztétikája sokszor megmozgatja a képzeletemet. A nagyszüleim kosteleki istállója egyszer legégett, és a megmaradt, azonosíthatatlan vastárgyak, elszenesedett dolgok között nagyon szerettem kutakodni. Ezek a korai inspirációk komolyan hatottak az ízlésemre. Talán ez a fajta érdeklődésem bukott a felszínre, amikor Szalai Bori és a Trafó Galéria felkért, hogy csináljak egy textilszobrot, ami performanszként, időben

kibontakozó műalkotásként is értelmezhető, és az időjárási viszonyosságoknak kitéve változik. Tizennyolc hónap leforgása alatt – amíg a mű a szabadban volt – egészen más lett a karaktere, és a tudatos döntéseket egy sor véletlen egészítette ki. A sterilitás helyett a dolgok kopottsága, sajátos történetisége kezdett el érdekelni. Különböző hagyatékokból származó textileket vettem bele a munkáimba, és ez az antik kvalitás új interpretációkat tett lehetővé. Az *Easttopics*-ban ezek még csak tervek voltak, ideák – látok még ebben perspektívát.

TP: Az alkotói folyamat során mood board-szerű (stílustervei vázlatnak tűnő) fázisok is megjelennek. Mi a szerepe a véletlennek ebben a nagyon tudatosan végiggondolt folyamatban?

KA: Vannak formák, illatok, szagok, melyeket tudat alatt állandóan keresek. A „design process” mellett használok nagyon spontán megoldásokat és barkácsolási stratégiákat is. Egyrészt utánajárok a legjobb munkamódszereknek és technológiáknak, a megfelelő iparágnak, másrészt van, hogy csak rajzoló, gyűjtő és kutatók. Ezek néha csak egyszerű firákban testesülnek meg. Az is lehet, hogy ebből az utóbbi szösszenetből egy meghatározó kiindulópont lesz végül. A műtermemben lévő acélszerkezeteim is rajzokból indulnak ki. Minden egyéni kiállításomhoz kapcsolódik egy dosszié, benne rengeteg vázlat, tervrajz és szabásminta. A katalizátorként működő inspirációs fotók mellett elsősorban ezekből indulok ki. A fényképekben is sajátos domborulatokat,

KISS Adrian: *Margit*, 2020,
3D-print, flíz, steppelt lenvászon, 180x140 cm
Fotó: Biró Dávid
A művész jóvoltából

KISS Adrian: *Dunya 1*, 2020, flíz, steppelt lenvászon, alkoholos tinta, akrilfesték, 180×145×15 cm

Fotó: Gyuricza Máttyás

A művész jóvoltából

sokkal transparensabbak és kontrasztosabbak lesznek tőle a műveim. Egyébként néha egy-egy dolog csak a legvégén kerül rá a műre, olyankor libabőrös tudok lenni. Nagyon érdekesek számomra ezek a „last minute”, kontextuson kívüli dolgok, adnak egy fricskát a műnek, illetve a dizájn folyamatot is felülírják. Szeretnék letisztult és spontán lenni, de nehéz egyszerűt csinálni, én is gyakran túlzásokba esem, viszont a kockázatás szerintem fontos. Be kell vállalni a dolgokat.

TP: A művészetekben fontos számodra a más alkotókkal való együttműködés?

KA: A csoportos kiállítás sosem egyszerű téma. Azt hiszem, most vettem részt először olyan kiállításon, amit más művészekkel együtt, kommunális módon találtunk ki (*MMM, aqb bányarendszer*, 2020). A helyszín nagyon inspiráló volt, és már az elején tudtam, hogy valami piszkosabbat szeretnék. A sokszereplős projekt egész korán kiterjedt létszámban és léptékben, ami által egy sor váratlan, izgalmas szál rajzolódott ki. Végül nagyon pozitív élmény lett, mindenki el tudott engedni annyit az egójából, amennyit kellett, és annyira izgalmasak voltak a munkák, hogy egyszerűen jó volt ott lenni a helyszínen. A szereposztás fluid módon, demokratikusan bontakozott ki. Nem voltak előre kiosztott feladatok, minden zsigeri és ösztönös volt.

TP: Min dolgozol most?

KA: Egy kereskedelmi galériás kiállítási anyagon. Textilmunkák lesznek kiállítva. Itt kicsit kevesebb információs „inputtal” élek, nagyon fontos a korlátozás, mert a határok megszabása nélkül nem lehet dolgozni. E munkák esetében mindent mások fognak kivitelezni. Tervezek egy listát is kiállítani, amin szerepelni fog, hogy ki mit csinált. Most a szabásminta-készítésben merültem el, a szabáshoz szükséges tervrajzok inspirálnak. Rengeteg dolgot figyelembe kell venni. Ha ebben eljutnék egy magasabb fokra, az segítene még szabadabb döntéseket hozni. Mindig tanulok, egy kalap- és táskakészítés-kurzusra tervezek jelentkezni. Nem mintha kalapokat akarnék készíteni, de izgat a dolog. A kalap egy tartóforma, test, ívek és formák sűrítvénye. A táskák esetében pedig az anyaghasználati aspektus foglalkoztat. Ez egy kutatómunka. Művészként elsősorban nem történelem- és társadalomtudományi referenciákkal dolgozom. Viszont fontos, hogy minél több tudást vessek be ahhoz, hogy egy ideát az elképzeléseim szerint a lehető legtisztább formában valósítsak meg.

A megjelenést a B. Braun támogatja.

vonalakat keresek. Egyre inkább az autonóm formaképzés irányába haladok. Viszont a transzmediális áthatások továbbra is izgatnak. Érdekes például, hogy a konceptautók tervezésénél agyagból CNC-zik a jármű tömegét, amit utána kézzel munkálnak meg. Ennek kapcsán felmerült bennem a kérdés, hogy a kortárs képzőművészeti kiállításokon miért nem jelenik meg ilyen szintű kidolgozás.

TP: A részletek, részdöntések, rejtett utalások, az egy-egy mű kivitelezéséhez kötődő „rutinos” mozdulatsorok fontosak számodra?

KA: Először festőművésznek tanultam; nem tudom elviselni, ha egy festménynek nincsen textúrája. Egy kép ne legyen printszerű! Az *XOX* című, 2020-as munkámon az anyagba

mélyedő rovátkák, ikszek azért vannak, hogy a médium festőiségét, materialitását jobban megmutassam. Ez a plasztikus minőség szerintem a festészet sajátja, amikor pedig textillel dolgozom, akkor mindig megkeresem azokat az anyagokat, melyek struktúrájukban már eleve megfelelnek az elképzeléseimnek, ilyen például a bőr vagy a durvább vászon. Az általam használt kis szimbólumok inkább a firkákból következnek, és beleillesztem a kompozícióba, ha engedi a munka. Úgy gondolom, hogy az anyagok és szimbólumok megfeleltethetők egymással: az „x” szintetikusabb, a kör organikusabb. Az előbbi a marhabőrt nagyon „keretbe tudja rakni”, tisztán tudja bemutatni. A hibrid referenciahálózatok, a különböző technológiák bevonása azért fontos számomra, mert